

Ilmastolain uudistus

SYS ry:n syyspäivät 2.9.2021

Outi Kumpuvaara
Hallitussihteeri
Ympäristöministeriö / ilmastoyksikkö

HE:n valmistelun tilanne

- HE-luonnos lausuntokierroksella 2.7- 6.9.2021
- HE eduskuntaan tammikuussa 2022

- Työryhmä päätti työnsä maaliskuun lopussa 2021
- Vaikutusten arvioinnit: SYKE ja VTT
- Taustaselvitykset: UUSILMA-hanke ja Selvitys ilmastolain kytkennöistä muuhun lainsäädäntöön sekä perus- ja ihmisoikeuskysymyksiin
- Kuulemiset: erityisenä kohderyhmänä nuoret ja saamelaiset
- Lainsäädännön arviointineuvosto syksyllä

Valmistelun lähtökohdat

- Hallitusohjelma: Suomen tavoitteena on saavuttaa hiilineutraalius 2035 mennessä
 - Ilmastolain ohjausvaikutuksia vahvistetaan nykyisestä
 - Lakia päivitetään siten, että tavoite hiilineutraaliudesta vuoteen 2035 mennessä toteutuu.
 - Vuoden 2050 tavoite päivitetään ja lakiin lisätään päästövähennystavoitteet vuosille 2030 ja 2040.
 - Maankäyttösektori ja hiilinielujen vahvistamista koskeva tavoite otetaan mukaan lakiin
- Taustalla myös eduskunnan lausumat liittyen ilmastovuosikertomukseen

Ilmastolain uudistuksen keskeiset elementit

Ilmasto-
vuosikertomus

Tavoitteenasettelu

Ilmastopaneeli

**Ilmasto-
laki**

Suunnittelu-
järjestelmä
Maankäyttösektorin
suunnitelma

Sopeutuminen

Perus- ja ihmisoikeudet

Kuntien ja alueiden
rooli

Saamelaisten oikeudet
Oikeudenmukaisuus
Osallistumis- ja
tiedonsaantioikeudet

Uuden ilmastolain rakenne

- Kokonaisuudistus (23 pykälää)
- Jaettaisiin ilmastolaki lukuihin:
 - 1 Yleiset säännökset
 - 2 Suunnittelujärjestelmä
 - 3 Raportointi ja seuranta
 - 4 Viranomaiset ja muut toimijat
 - 5 Erinäiset säännökset
- Valmistellaan kaksi valtioneuvoston asetusta:
 - Ilmastopaneeli
 - Saamelainen ilmastoneuvosto

Keskeiset ehdotukset

Tavoitteet (2 §)

- Uudet ilmastotavoitteet: (perustuvat Ilmastopaneelin suositukseen)
 - Hiilineutraaliustavoite 2035, nielujen vahvistamistavoite ja tavoite hiilinegatiivisuudesta vuoden 2035 jälkeen
 - Uudet päästövähennystavoitteet 2030 (60 %) ja 2040 (80 %) verrattuna vuoteen 1990
 - Päivitetään vuoden 2050 tavoite (90 %, pyrkien 95 %)
- Jatkossa tavoitteena olisi myös:
 - varmistaa ilmastotoimien oikeudenmukaisuus ja kestävä kehitys
 - turvata saamelaisten edellytykset ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan

Edistämisvelvoite kunnallisille viranomaisille (5 § 2 mom.)

- Kunnallisten viranomaisten olisi edistettävä toiminnassaan mahdollisuuksien mukaan lain mukaisten tavoitteiden toteutumista ottaen huomioon paikalliset olosuhteet
- Koskee kuntien ja kuntayhtymien viranomaisia
 - myös maakuntien liitot ovat kuntayhtymiä
- Kunnilla on jo nykyisin aktiivinen rooli ilmastopolitiikan toimijoina
- Nykyisin valtion viranomaisia koskee yleinen edistämisvelvoite: edistettävä toiminnassaan mahdollisuuksien mukaan lain suunnitelmien toteutumista.
 - Tämä velvoite koskisi jatkossa myös lain tavoitteiden edistämistä (5 § 1 mom.)

Suunnittelujärjestelmä (2 luku)

- Voimassa oleva laki käsittää kolme suunnitelmaa:
 - Keskipitkän aikavälin ilmastopoliittinen suunnitelma (KAISU) / YM
 - Pitkän aikavälin suunnitelma / TEM
 - Sopeutumisen suunnitelma / MMM
- Uutena suunnitelmana lakiin lisättäisiin **maankäyttösektorin suunnitelma (12 §) / MMM**
- Täsmennettäisiin eri suunnitelmien sisältövaatimuksia ja sopeutumissuunnitelman laatimisen aikaväliä

Saamelaisten oikeuksien edistäminen

Uusia elementtejä:

- Suunnitelmien valmistelussa tulisi ottaa saamelaisten kotiseutualueella huomioon saamelaisten oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan (14 §)
- Suunnitelmaa valmisteltaessa olisi neuvoteltava saamelaiskäräjien kanssa
- Saamelainen ilmastoneuvosto (21 §)
 - riippumaton asiantuntijaelin
 - suunnitelmien valmistelun tueksi

Keskeisiä muutoksia myös:

- **Ilmastovuosikertomuksen** sisältövaatimuksia täsmennettäisiin. Lisäksi suhdetta seurantajärjestelmään ja lisätoimiin selkeytettäisiin (18 §)
- **Ilmastopaneelin** tehtäviä ja toimikautta täsmennettäisiin (20 §)
- **Osallistumista** ja tiedonsaantia koskevaa sääntelyä tarkennettaisiin (13 §)
- Säädetäisiin **muutoksenhausta** (22 §)
 - Ilmastolain mukaisista valtioneuvoston päätöksistä haettaisiin muutosta KHO:lta

Kiitos!

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment